



Między książkami

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W OPOLU



Taki był Górny Śląsk na początku XX wieku

Wystawa

Z okazji przypadającej w tym roku setnej rocznicy wybuchu III powstania śląskiego, w wielu miastach, nie tylko Śląska, ale i Polski, odbywać się będą wydarzenia związane z jubileuszem.

To bardzo cieszy - tematyka powstań śląskich wciąż nie jest szerzej znana. Insurekcja wielkopolska z przełomu lat 1918/1919 przez wielu uważana jest za jedyne zwycięskie powstanie w dziejach historii Polski. A przecież to właśnie bohaterski zryw Ślązaków dał możliwość powrotu Górnego Śląska do Polski i przywrócił Rzeczpospolitą część jednego z ważniejszych gospodarczych regionów Europy.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu z tej okazji zaprasza na wystawę „Czas przełomu. Śląsk w pierwszych dekadach XX wieku”. Ekspozycja przybliży oblicze regionu w przededniu historycznych wydarzeń - wybuchu I wojny światowej oraz powstań śląskich. W oparciu o biblioteczne

zbiory - fotografie, pocztówki, mapy, nakreśli obraz Górnego Śląska - ziem wówczas coraz bardziej podzielonych pod względem językowym, religijnym i narodowym.

Bogactwo świątyń, które świadczy o charakterystycznej od wieków dla ziem śląskich wielokulturowości, podziwiać można na licznych przedwojennych fotografiach. Obok kościołów katolickich, zarówno w dużych miastach, jak i wsiach, dostrzegamy ewangelickie świątynie: imponujący kościół Księżnej Zofii w Pokoju czy nieistniejące dziś kościoły w Raciborzu i Pszczynie. Dużą rolę na Śląsku pruskim odgrywali w XIX w. Żydzi, dominując w handlu oraz w przemyśle. I choć z czasem ich liczba w regionie malała, bowiem przenosili się do wielkich miast Niemiec środkowych i zachodnich lub emigrowali za ocean, malownicze synagogi ubogaciły miejskie krajobrazy. Na wystawie prezentujemy nieistniejące już bożnice w Kluczborku, Bytomiu, Mysłowicach, Koźlu i Oleśnie.

Na panoramach Śląska początku XX wieku, coraz czę-

ściej, obok ratuszowych, zamkowych czy kościelnych wież, zobaczyć można nowoczesne wieże ciśnieni, budynki przemysłowe oraz kominy fabryk. Dynamiczny rozwój przemysłu ciężkiego, który coraz bardziej koncentrował się na Górnym Śląsku, zmienił nie tylko strukturę zawodową mieszkańców regionu, ale i okoliczne widoki. Na wystawie zobaczyć będzie można m.in. kopalnie i huty należące do Towarzystwa Górniczego Spadkobierców Jerzego von Giesche, jednego z najdłużej istniejących przedsiębiorstw w tej części Europy, nieprzerwanie funkcjonującego od końca XVII do połowy XX wieku oraz jedną z najstarszych kopalń śląskich „Królowa Luiza”. Zakłady przemysłowe były częstymi obiektami prezentowanymi na przedwojennych pocztówkach z rejencji opolskiej. Wypatrzyć na nich można m.in. fabrykę tkanin Samuela Fränkla w Prudniku, fabryki papieru w Krapkowicach i Kolonowskim czy cukrownię w Kluczborku.

Przełomowym wydarzeniem, nie tylko w dziejach Ślą-

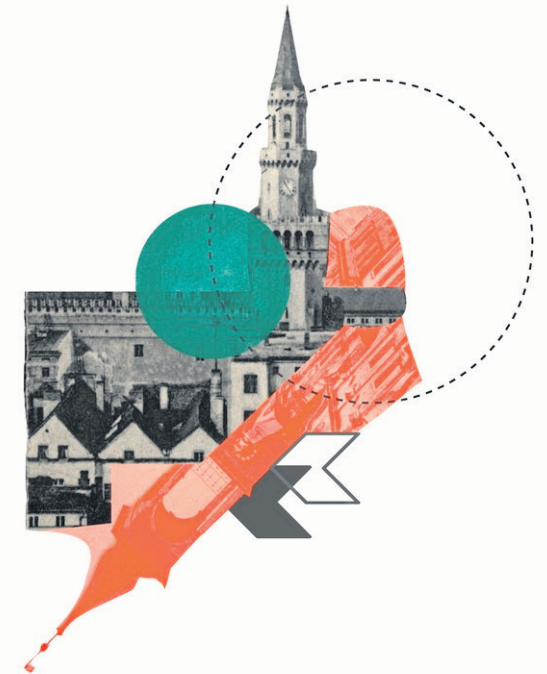
ska, był rozwój kolejnictwa. Nowo budowane stacje kolejowe wytyczały kierunek rozwoju miast. Drogi wiodące do nich stawały się najważniejszymi ulicami, budowano przy nich hotele i restauracje, a same budynki dworcowe do dziś zachwycają nas swoją architekturą. Na dawnych kartach pocztowych zobaczyć będzie można dworce w Opolu, Kędzierzynie, Chorzowie oraz mniejszych miejscowościach jak Dobrzeń Wielki, Domaszowice czy Popielów. Dzięki rozbudowie sieci kolejowej pociągi docierały do wielu górskich miejscowości na Śląsku. Poprowadzenie linii kolejowych w kierunku Sudetów pomogło w rozwoju sieci uzdrowisk dolnośląskich, które wraz z karkonoskimi miejscowościami turystycznymi stały się popularnym celem podróży mieszkańców regionu. Sprzyjała temu wzrastająca świadomość mieszkańców, zwłaszcza przemysłowych miast, że odpocząć należy w zdrowym, górskim klimacie. Urokliwe uzdrowisko Bad Ziegenhals (dzisiejsze Głuchołazy) zwróciło na siebie uwagę już w pierwszej połowie

XIX wieku. Z biegiem lat ta wspaniała okolica, z wyjątkowym mikroklimatem, przyciągała coraz więcej wczasowiczów. Liczne przedwojenne widokówki ze zbiorów biblioteki doskonale obrazują powstawanie kolejnych pensjonatów i rozwój uzdrowiska.

Wystawa prezentuje również wybrane druki ulotne z czasów plebiscytu na Górnym Śląsku, okładki czasopism satyrycznych wydawanych zarówno przez stronę polską, jak i niemiecką, tematyką odnoszące się do wydarzeń roku 1921. Są też informacje prasowe z polskiej prasy wydawanej na terenie odrodzo-

nego państwa polskiego, nawiązujące do kolejnych rocznic III powstania śląskiego. Ekspozycję uzupełniają mapy Górnego Śląska z lat dwudziestych XX wieku, wspomnienia głównych uczestników III powstania śląskiego oraz literatura z czasów insurekcji.

Wystawę „Czas przełomu. Śląsk w pierwszych dekadach XX wieku” oglądać można na stronie internetowej biblioteki, a w przypadku złagodzenia obostrzeń sanitarnych - w Galerii WuBePe przy ul. Piastowskiej 20 gdzie wystawa prezentowana będzie do 19 maja br.



NATALIA NOSOV

Spacerem po mieście

Polecamy

Ostatni rok przyniósł nam wiele tęsknot. Brakuje nam bliskości. Uścisków. Czytania w kawiarniach, kolacji w restauracjach, oglądania filmów w kinie. Widoku uśmiechów na ulicach, a nie tylko w oczach. Oraz - możliwości podróżowania. Na szczęście są książki, które mogą nas w taką podróż zabrać. Zapraszamy na trzy literackie spaceru po miastach świata.

Po Kioto

Alex Kerr - pisarz, tłumacz, wybitny znawca kultury japońskiej - od lat oprowadza bliższych i dalszych znajomych po mieście, które przez ponad tysiąc lat było stolicą Japonii. Podczas jednego z takich spacerów jego przyjaciółka powiedziała: „Byłoby wspaniale spisać to, co opowiadasz, kiedy chodzimy

po tych świątyniach. Myślę, że powinniśmy się podzielić naszymi rozmowami z innymi”. Efektem tej propozycji jest wydane właśnie przez Karakter „Inne Kioto” (tł. Aldona Pikul) - zbiór dziewięciu esejów, w których Alex Kerr zaprasza nas na spacer po kulturalnej stolicy Kraju Kwitnącej Wiśni. Każdy esej to osobna opowieść, odsłaniająca wewnętrzne idee kryjące się za prostymi rzeczami, takimi jak ściany, podłogi, maty, bramy, kaligrafia ukryta w ogrodach czy parawany. „Inne Kioto” to nie tylko fascynująca lektura, ale i wspaniałe źródło wiedzy o japońskiej kulturze.

Po Rzymie

Jarosław Mikołajewski - wybitny pisarz, poeta, tłumacz z języka włoskiego - przez kilka lat mieszkał w Rzymie, gdzie był dyrektorem Instytutu Polskiego. Jak sam zauważa „więk-

szości z tych, którzy mają pisarski nawyk, przychodzi mi myśl, że trzeba napisać własną książkę o Rzymie. Bo Rzym 'porusza' i 'jest największą rzeczą na ziemi'. Bo zmierzyć się z nim jest życiowo istotne”. Jako klucz do własnej opowieści o tym mieście wybrał arcydzieło światowej literatury - „Boską ścieżkę” Dantego. Jak Wergiliusz poetę przez Niebo, Czyściec i Piekło, tak w „Rzymskiej komedii” (wyd. Agora) to poeta nas prowadzi przez zaułki, historię i kulturę Wiecznego Miasta. Jego wyobrażenia bez trudu przekracza konwencję i topografię, a wyjątkowy pryzmat, przez który patrzy na miasto, sprawia, że otrzymujemy książkę nie tylko wysoce intelektualną, ale i pełną czułości.

Po Pradze

Najsłynniejszy polski czechofil - Mariusz Szczygieł - nazywa tę



RZYMSKA KOMEDIA



książkę biblią kultury czeskiej. Nic więc dziwnego, że to właśnie w jego wydawnictwie, Dowodach na Istnienie, ukazuje się właśnie (po niemal ćwierć wieku!) wznowienie tej kultowej już pozycji, w przekładzie Haliny Kralowej, wzbogacone o piękne kolaże Tomasza Dammy.

W „Pradze magicznej” Angelo Maria Ripellino wychodzi poza turystyczny stereotyp zło-

tego miasta. Praga w jego tek-



stach ma w sobie dwuznaczność, tajemnicę i pewną oniryczność, których w latach siedemdziesiątych, gdy książka powstawała, nie zdążył jeszcze przykryć pamiątkarski plastikowy kicz i jarmarczność. Snuje opowieść o mieście, w którym fakty miesza się z mitami. O czasach Rudolfa II, alchemikach, Golemie, pubach, dadaistach oraz o Hašku i Kafce. „Praga ma-

giczna” jest nostalgiczną, a zarazem wysoce erudycyjną książką, a jednocześnie czymś więcej niż literacką i kulturalną historią Pragi: to requiem dla ukochanego miasta.

Spacerujemy po miastach. Dajmy się przez nie prowadzić tym, którzy je szczerze kochają. Tej czułości nie znajdziemy z żadnym przewodnikiem.

„Zaczytane Opolskie” – majowo, literacko, pasjonująco...

Projekt

„Zaczytane Opolskie” rozkręca się na dobre! Zapraszamy wszystkich mieszkańców Opolszczyzny do skorzystania z projektu zainicjowanego i finansowanego przez Zarząd Województwa Opolskiego w osobie Marszałka Andrzeja Buły, a realizowanego przez WBP w Opolu i biblioteki całego regionu.

Ponieważ głównym celem tego zadania jest popularyzacja czytelnictwa poprzez spotkania ze znanymi i lubianymi autorami polskiej literatury, na każdy miesiąc przygotowaliśmy ciekawą i różnorodną ofertę.

Już w maju czeka na czytelników prawdziwa literacka uczta. W ogrodzie WBP w Opolu gościć będziemy znanych i lubianych pisarzy, a mianowicie **Jacka Hugo - Badera**, który zabierze czytelników w jedną z najbardziej niezwykłych podróży po „szamańskim temacie” oraz **Andrzeja Stasiuka**, który opowie o swojej najnowszej – i nie tylko – książce *Przewóz*. Ogromną rze-



Szczepan Twardoch będzie gościem WBP w Opolu 27 maja.

sze fanów ucieszy zapewne także spotkanie ze **Szczepanem Twardochem**, który swój imponujący dorobek wzbogacił w zeszłym roku pozycją *Pokora*. Z kolei rozmowa z **Jakubem Szamańkiem** wyjaśni, co się stanie, gdy *Gdziekolwiek spojrzysz*. Spotkania z tymi au-

torami zaplanowaliśmy w formie na żywo, w specjalnie przygotowanym namiocie, z zachowaniem wszelkich wymogów pandemicznych obostrzeń.

A co w terenie? Nie mniej ciekawie! Bibliotekę w Prudniku odwiedzi bowiem **Tomasz Różycki** – opolski poeta o świato-



MARSZAŁEK

Województwa Opolskiego

wej już sławie, promując dwie nowości wydawnicze z 2021 r., pozycje *Próba ognia. Błędna kartografia Europy* oraz *Iljasz. Z czytelnikami bibliotek w innych miejscowościach naszego województwa spotkają się także Artur Zygmuntowicz, Renata Piątkowska i Jolanta Kosowska*.

Zachęcamy do śledzenia strony www.wbp.opole.pl oraz naszego profilu na Facebooku, gdzie na bieżąco będziemy aktualizować informacje o spotkaniach w ramach „Zaczytanego Opolskiego”. Może się bowiem zdarzyć, że niektóre z nich zostaną przeniesione do Internetu. Jesteśmy jednak pewni, że każde z nich będzie długo wyczekiwana czytelnictwem z przyjemnością. Serdecznie zapraszamy!

Większość książek wzięła się z nudy i nieciekawego okna

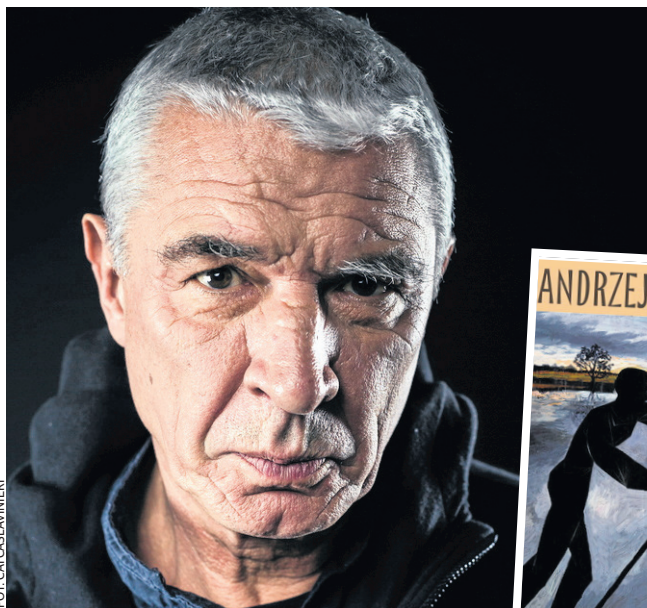
Spotkanie

Andrzej Stasiuk – jeden z najważniejszych polskich pisarzy średniego pokolenia. Ceniony prozaik, poeta, dramaturg, eseista, publicysta i wydawca. Właściciel niekonwencjonalnego życiorysu.

W swoim debiucie literackim – „Murach Hebronu” – opisał doświadczenie pobytu w więzieniu, na który został skazany po dezercji z wojska.

Po mocnym debiucie każdą kolejną książką umacniał swoje miejsce w literaturze. Laureat m.in. Literackiej Nagrody Nike („Jadąc do Babadag”) i Nagrody Literackiej Gdynia (za „Taksim”). Jego książki są tłumaczone na niemal wszystkie języki europejskie, a także na koreański.

Niechętny salonom literackim i blichtrówi od końca lat osiemdziesiątych mieszka na dalekiej prowincji. Nie przejmując się, czy jego książki znajdują odbiorców, pisze – jak sam mówi – dla siebie i takie



11 maja spotkanie z Andrzejem Stasiukiem wokół jego najnowszej książki „Przewóz”.

książki, które on sam chciałby przeczytać (choć nigdy ich nie czyta) – a potem jest zaskoczony ich popularnością.

Ma niepodrabialny styl, język i melodię słowa. Jego proza

jest jak wyborna gawęda, pełna melancholii i refleksji opowieść o podróżach do miejsc dla niego ważnych.

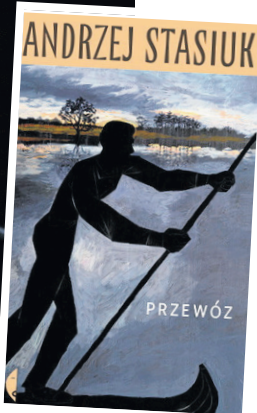
O jego najnowszej książce – „Przewóz” – Eustachy Ryłski

powiedział: „Są książki, które rozblaskują, żarzą się i gasną. „Przewóz” nie zgaśnie, choć nie upieram się, że w jego świetle będzie się chciał ogrzać każdy”.

Anna Sańczuk – dziennikarka, historyczka sztuki. Współpracuje z „Vogue Polska” i vogue.pl, zajmuje się promocją w wydawnictwie „Dowodny na Istnienie”. W duecie z Maciejem Ulewiczem prowadziła magazyn „Kultura do kwadratu” (w Polsat News i Polsat News 2), a obecnie rozmawiają z pisarzami dla BNP Paribas Talks.

11 maja o godz. 17:00 poprowadzi dla nas spotkanie z Andrzejem Stasiukiem wokół jego najnowszej książki „Przewóz”.

PS Tytuł tekstu pochodzi z książki Andrzeja Stasiuka „Jak zostałem pisarzem (próba autobiografii intelektualnej)”.



KALENDARIUM

11 MAJA, 17.00

Spotkanie autorskie z **Andrzejem Stasiukiem** i promocja książki „Przewóz” w ramach Zaczytanego Opolskiego, godz. 17:00. Ogród WBP w Opolu, prowadzenie: Anna Sańczuk.

12 MAJA, 17.00

Spotkanie z **Andrzejem Stasiukiem**. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie, prowadzenie: Dominika Gorgosz.

13 MAJA, 17.00

Spotkanie autorskie z **Filipem Zawadą** i promocja książki „Zbyt wiele zim minęło, żeby była wiosna” w ramach Zaczytanego Opolskiego, godz. 17:00. Ogród WBP w Opolu, prowadzenie: Agnieszka Zientarska.

14 MAJA, 9.00, 11.00

Spotkanie z **Renatą Piątkowską**, godz. 9:00 Biblioteka Publiczna MGOK w Ujeździe, godz. 11:00 Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrodzieniu.

17 MAJA, 17.00

Spotkanie autorskie z **Jackiem Hugo-Baderem** i promocja książki „Szamańska choroba” w ramach Zaczytanego Opolskiego, godz. 17:00. Ogród WBP w Opolu, prowadzenie: Tomasz Zacharewicz.

18 MAJA, 18.00

Spotkanie z **Jackiem Hugo-Baderem**, godz. 18:00, Powiatowa Biblioteka Publiczna Powiatowego Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich, prowadzenie Agnieszka Zientarska.

19 MAJA, 17.00

Wykład prof. **Piotra Pałyśa** przy okazji finału wystawy „Czas przełomu. Śląsk w pierwszych dekadach XX wieku”, godz. 17:00. Galeria WuBePe, ul. Piastowska 20.

19 MAJA, 17.00

Spotkanie z **Tomaszem Różyckim**, godz. 17:00, Prudnicki Ośrodek Kultury i Biblioteki Publicznej Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna.

24 MAJA, 17.00, 19.00

Spotkanie z **Arturym Zygmuntowiczem**, godz. 17:00 Miejska Biblioteka Publiczna w Brzegu, godz. 19:00 Biblioteka Publiczna GOK w Dobrzeniu Wielkim.

26 MAJA, 16.30, 18.30

Spotkanie z **Jolantą Kosowską**, godz. 16:30 Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrowie oraz 18.30 Gminna Biblioteka Publiczna w Lasowicach.

27 MAJA, 17.00

Spotkanie autorskie ze **Szczepanem Twardochem** i promocja książki „Pokora” w ramach Zaczytanego Opolskiego, godz. 17:00. Ogród WBP w Opolu, prowadzenie: Agnieszka Zientarska.

31 MAJA, 17.00

Spotkanie z **Jakubem Szamańkiem** w ramach Zaczytanego Opolskiego, godz. 17:00. Ogród WBP w Opolu.

WYSTAWY

26 KWIETNIA - 19 MAJA
Czas przełomu. Śląsk w pierwszych dekadach XX wieku.

Wystawa poświęcona historii Śląska od początku XX wieku do zakończenia sporu o Śląsk wraz z wyeksponowanymi wydarzeniami 1921 roku. Galeria WuBePe, ul. Piastowska 20 pon. – śr. 10:00 – 16:00, czw. – pt. 10:00 – 18:00.

7 MAJA - 30 CZERWCA

Co my tu robimy? Wystawa o WBP z okazji Tygodnia Bibliotek. Mała Galeria, ul. Piastowska 18 pon. – pt. 10:00 – 19:00.

24 MAJA - 18 CZERWCA
Z kresowego albumu: „Wileńskie ABC.”

Wilno Waldemara Wołkanowskiego Galeria WuBePe, ul. Piastowska 20 pon. – śr. 10:00 – 16:00, czw. – pt. 10:00 – 18:00.

BIBLIOTEKA AUSTRIACKA WBP

8 MAJA - 15 MAJA

Tydzień Bibliotek. „Znajdziesz mnie w bibliotece”.

8 - 10 MAJA

Online na Facebooku Biblioteki Austriackiej **Beethoven (Dzień Europy)** „Austriacki przekładaniec” 21. Wiosna Austriacka.

7 - 28 MAJA

Online na Facebooku Biblioteki Austriackiej **Rozczytajmy się „Dedecius 100”** - promocja tłumaczeń Karla Dedeciusa w 100. rocznicę urodzin (nowy odcinek w każdy piątek maja).

14 MAJA

Online na Facebooku Biblioteki Austriackiej **Ukochany Wiedeń : wirtualna majówka w Wiedniu** „Austriacki przekładaniec” 21. Wiosna Austriacka.